

มติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๑๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

กรอบนโยบายการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในด้านต่าง ๆ

จากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยและข้อจำกัดของทางเลือกในการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เห็นควรกำหนดหลักการในการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในด้านต่างๆ ในระยะต่อไป ดังนี้

๑. มุ่งเน้นการฟื้นฟูและสร้างเศรษฐกิจภายในประเทศเป็นหลัก โดยให้ความสำคัญต่อสาขาเศรษฐกิจของประเทศที่ยังคงมีความได้เปรียบและมีโอกาสที่จะสร้างการเติบโตให้กับประเทศในช่วงหลังการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เช่น เกษตรอัจฉริยะ เกษตรมูลค่าสูง เกษตรแปรรูป อุตสาหกรรมอาหาร Bio- Economy การท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน อุตสาหกรรมบริการให้บริการ (Hospitality Industry) เศรษฐกิจสร้างสรรค์ รวมทั้งให้ความสำคัญต่อกิจกรรมและธุรกิจชุมชนที่มีศักยภาพและโอกาส

๒. มุ่งเน้นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการสร้างงานและสร้างอาชีพสามารถรองรับแรงงานส่วนเกินที่อพยพกลับท้องถิ่นและชุมชน มุ่งเน้นการบูรณาการระหว่างหน่วยงานทั้งในด้านกำลังคน แผนงานโครงการและการลงทุน

๓. มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในพื้นที่และภาคส่วนอื่นๆ ในสังคม เช่น ภาคเอกชน มูลนิธิ และภาควิชาการ

แนวทางการดำเนินการ

การใช้จ่ายเงินกู้ภายใต้แผนฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมภายใต้บัญชีท้ายพระราชกำหนดมีวัตถุประสงค์ในการพยุงเศรษฐกิจในภาวะวิกฤตและฟื้นฟูเศรษฐกิจให้กลับสู่ภาวะปกติ อย่างไรก็ตาม ความไม่แน่นอนของสถานการณ์การระบาดในประเทศและในระดับโลกยังมีความไม่แน่นอนของการสิ้นสุดการระบาด และยังคงมีความเสี่ยงที่ประเทศไทยอาจเกิดการระบาดซ้ำ ดังนั้นการใช้จ่ายเงินกู้ภายใต้พระราชกำหนดควรต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและการแพร่ระบาดในแต่ละช่วงเวลา โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

๑. ขับเคลื่อนการฟื้นฟูเศรษฐกิจภายในประเทศบนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสร้างการมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูเศรษฐกิจระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ และภาคประชาชน

๒. สร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมภายในประเทศให้สามารถรองรับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และความเสียหายจากเศรษฐกิจโลกในระยะต่อไป อาทิ การสร้างความมั่นคงทางอาหาร เวชภัณฑ์ พลังงาน ดิจิทัล ระบบโลจิสติกส์

๓. ปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศเพื่อลดการพึ่งพาการส่งออกและนักท่องเที่ยวต่างประเทศในเชิงปริมาณไปสู่การผลิตสินค้าและบริการที่มีมูลค่าเพิ่มขึ้นและการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพมากขึ้น

๔. สร้างระบบการเรียนรู้สำหรับประชาชนในการพัฒนา/ปรับเปลี่ยนทักษะให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานในอนาคต

กรอบนโยบายการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในด้านต่างๆ วงเงิน ๔๐๐,๐๐๐ ล้านบาท

๑. กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย ประชาชน เกษตรกร/สถาบันเกษตรกร ชุมชน/วิสาหกิจชุมชน ผู้ประกอบการ แรงงานที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 นิสิตนักศึกษาที่อยู่ระหว่างการเรียนและผู้ที่ยังจบการศึกษา ที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงาน แรงงานในระบบและนอกระบบ และผู้ว่างงาน

๒. หลักเกณฑ์ของโครงการที่เข้าข่ายการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม

๑) โครงการที่มีความสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในข้อ 13 ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ

๒) การดำเนินโครงการที่ยึดหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพ (Effectiveness) ประสิทธิภาพ (Efficiency) การตอบสนองความต้องการ (Responsiveness) ของประชาชนและชุมชนในพื้นที่ การกระจายทรัพยากรอย่างทั่วถึงและเป็นธรรมทั้งในระดับพื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย (Equity) ความยั่งยืนของการดำเนินการ (Sustainability) ความโปร่งใส (Transparency) การป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันและการตรวจสอบได้ (Accountability) โดยจะต้องมีการรายงานผลการดำเนินงานที่เปิดเผยต่อสาธารณชนอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้ยังอาจต้องมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- ๓) โครงการที่สามารถสร้างการจ้างงาน สร้างอาชีพในชุมชน การพัฒนาเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ในชุมชน การเชื่อมโยงผลิตภัณฑ์ของชุมชนกับตลาดภายในประเทศและระหว่างประเทศ
- ๔) โครงการที่เป็นการเพิ่มศักยภาพในสาขาการผลิต การบริการที่ยังคงมีความได้เปรียบและเป็นที่ต้องการของตลาด รวมทั้งมีโอกาสในการเติบโตในช่วงหลังจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยพิจารณานำแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน (BCG) มาใช้ประโยชน์ในการดำเนินงาน
- ๕) โครงการที่สามารถกระตุ้นการบริโภค และการผลิตภายในประเทศในช่วงครึ่งหลังของ ปี 2563
- ๖) โครงการด้านโครงสร้างพื้นฐานที่สามารถตอบสนองความต้องการของชุมชน และสนับสนุนการเพิ่มศักยภาพของภาคการผลิตและภาคการบริการของประเทศ

๓. ขอบเขตแผนงาน/โครงการเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจ

แผนงาน/โครงการที่จะขอรับการจัดสรรเงินกู้ภายใต้พระราชกำหนด เป็นโครงการที่มีความสอดคล้องกับหลักการและแนวทางข้างต้น รวมทั้งส่งผลต่อการปรับโครงสร้างให้สามารถตอบสนองความปกติใหม่ (New Normal) ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยมีขอบเขตแผนงาน/โครงการ ดังนี้

๑) แผนงานหรือโครงการลงทุนและกิจการการพัฒนาที่สามารถพลิกฟื้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เพิ่มศักยภาพและยกระดับการค้า การผลิต และการบริการในสาขาเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศ โดยครอบคลุมภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรม การค้าและการลงทุน ท่องเที่ยวและบริการ :

๑.๑) ภาคเกษตรกรรม : เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มตลอดห่วงโซ่ โดย

- ประยุกต์ใช้เทคโนโลยี นวัตกรรม และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการเกษตร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนการผลิต วางระบบกระบวนการผลิตที่ถูกต้องลักษณะและความปลอดภัย

- ปรับระบบการทำเกษตร โดยส่งเสริมให้เกษตรกรที่มีศักยภาพปรับรูปแบบการทำเกษตรไปสู่การทำเกษตรอัจฉริยะและเชื่อมโยงการผลิตภาคการเกษตรให้สามารถเข้าสู่เกษตรอุตสาหกรรม โดยประยุกต์ใช้เครื่องจักรกล

เกษตรและเทคโนโลยีเกษตรแม่นยำในกระบวนการผลิต เพื่อปรับระบบการผลิตสู่เกษตรสมัยใหม่ ทั้งนี้ ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้มีการใช้เครื่องจักรและอุปกรณ์ที่สามารถผลิตได้ภายในประเทศเป็นหลัก

- สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร โดยการให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพสินค้า Premium และความหลากหลายผลิตภัณฑ์ รวมทั้งการส่งเสริมให้เกษตรกรสามารถค้าขายออนไลน์ผ่านตลาด e-Commerce ทั้งที่เป็น e-Market place หรือ Social Commerce ด้วยต้นทุนการขนส่งและการตลาดที่แข่งขันได้

๑.๒) ภาคอุตสาหกรรม การค้า/การลงทุน : พื้นฟูอุตสาหกรรมและภาคธุรกิจที่ได้รับผลกระทบจากการระบาด โดยทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน สนับสนุนการใช้เครื่องจักรและอุปกรณ์ที่มีเทคโนโลยีขั้นสูงและทันสมัยมาใช้ในการกระบวนการผลิต และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับอุตสาหกรรมเป้าหมายในพื้นที่พัฒนาเขตเศรษฐกิจต่าง ๆ ตามนโยบายของรัฐ สร้างความร่วมมือกับภาคเอกชนในการพัฒนาทักษะแรงงานให้สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการผลิตขั้นสูง ขยายการจัดตั้ง ศูนย์วิเคราะห์และทดสอบผลิตภัณฑ์ (Testing Center) ในภาคอุตสาหกรรมสำคัญ

๑.๓) ภาคท่องเที่ยวและบริการ : มุ่งเน้นการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ (Responsible Tourism) อุตสาหกรรมการให้บริการ (Hospitality Industry) และเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยปรับปรุงและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกในเมืองหลักและเมืองรอง เพื่อยกระดับคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวและบริการที่เกี่ยวข้องให้ได้มาตรฐานสากล รวมทั้งมาตรฐานด้านสาธารณสุขและด้านความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว เพื่อให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีความปลอดภัยด้านสุขภาพ พัฒนาระบบการบริหารจัดการที่สอดคล้องกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว (Carrying Capacity) ของแหล่งท่องเที่ยว สร้างและยกระดับแหล่งท่องเที่ยวใหม่ให้เป็นแม่เหล็กดึงดูดนักท่องเที่ยว รวมทั้งประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการให้บริการ และฝึกอบรมและพัฒนาผู้ประกอบการ ตลอดจนพัฒนาฝีมือแรงงานในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมการให้บริการให้มีความพร้อมในการให้บริการ

ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินโครงการภายใต้แผนงานหรือโครงการลงทุนและกิจการการพัฒนาที่สามารถพลิกฟื้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจฯ เป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญในการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศ อาจกำหนดให้มีรูปแบบการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและผู้ประกอบการภาคเอกชนที่ประสบความสำเร็จในแต่ละด้านเพื่อทำหน้าที่ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและความเชี่ยวชาญ

๒) แผนงานฟื้นฟูเศรษฐกิจท้องถิ่นและชุมชน : ส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจของชุมชน โดยการสร้างงาน สร้างรายได้ ให้เกิดขึ้นในท้องถิ่นชุมชน โดย

๒.๑) พัฒนาสินค้าและบริการของชุมชน ได้แก่ การปรับปรุง ส่งเสริมเกษตรกรรมตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรผสมผสาน เพื่อสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกรรายย่อย และพัฒนาสินค้าชุมชน (OTOP) การท่องเที่ยวชุมชน และบริการที่เกี่ยวข้องบนแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยสนับสนุนปัจจัยการผลิต พัฒนาระบบการผลิต การแปรรูป และการใช้นวัตกรรม ด้วยการสนับสนุนจากหน่วยงานและสถาบันการศึกษา รวมถึงการรวมกลุ่มกันดำเนินกิจกรรมของชุมชน เพื่อนำไปสู่การสร้างมูลค่าเพิ่มและรายได้ที่ยั่งยืน

๒.๒) พัฒนาการตลาดและสิ่งอำนวยความสะดวก โดยส่งเสริมพัฒนาการตลาดตามแนวทางความปกติใหม่ (New Normal) ที่มีการรักษาระยะห่าง การรักษาความสะอาด และการป้องกันโรคติดต่ออย่างเคร่งครัด และส่งเสริมการเปิดตลาดสู่ภายนอกโดยใช้ระบบการตลาดออนไลน์ รวมทั้งการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นเพื่อส่งเสริมกิจกรรมทางเศรษฐกิจของชุมชนและเศรษฐกิจแบบแบ่งปัน (Sharing Economy)

๒.๓) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและส่งเสริมสาธารณสุขประโยชน์ระดับชุมชน ได้แก่ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในชุมชนเพื่อสนับสนุนกิจกรรมทางเศรษฐกิจและยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน รวมทั้งเป็นแหล่งจ้างแรงงาน

๒.๔) ส่งเสริมและพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน โดยให้หน่วยงาน องค์กร และสถาบันการศึกษาสนับสนุนการถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายและชุมชน

๒.๕) เกิดการฟื้นฟูและพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง โดยดึงดูดคนรุ่นใหม่ ผู้ประกอบการที่มีความรู้และศักยภาพกลับคืนถิ่นเพื่อไปประกอบกิจการในท้องถิ่นของตนเอง

ทั้งนี้ การดำเนินโครงการภายใต้แผนงานหรือโครงการฟื้นฟูเศรษฐกิจท้องถิ่นและชุมชน ควรให้ความสำคัญกับการดำเนินโครงการที่จะก่อให้เกิดการสร้างงานและสร้างอาชีพในท้องถิ่นและชุมชนในระยะยาว โดยเฉพาะผู้จบการศึกษาที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงาน เพื่อเพิ่มความเข้มแข็งของเศรษฐกิจระดับชุมชนและก่อให้เกิดการกระจายความเจริญสู่ชนบทได้อย่างยั่งยืน

๓) แผนงานหรือโครงการเพื่อส่งเสริมและกระตุ้นการบริโภคภาคครัวเรือนและเอกชน: จัดทำมาตรการด้านภาษีและหรือมิใช่ภาษี เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนซื้อสินค้าและบริการจากผู้ประกอบการรายย่อย การใช้สินค้าที่ผลิตภายในประเทศเป็นหลักและการท่องเที่ยวภายในประเทศในช่วงหลังจากสถานการณ์การระบาดยุติแล้ว

๔) แผนงานพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานผ่านการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมเพื่อสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ยกระดับโครงสร้างพื้นฐาน และสนับสนุนกระบวนการผลิตเพื่อการพัฒนาประเทศในระยะต่อไป : มุ่งเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่ช่วยสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจทางด้านการค้า การลงทุน การผลิตและการบริการในสาขาเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศ รวมถึงเศรษฐกิจท้องถิ่นและชุมชนที่ได้ดำเนินการในข้อ 1) และข้อ 2) ให้เป็นไปอย่างสะดวก ปลอดภัย มีมาตรฐานบนต้นทุนที่แข่งขันได้ ได้แก่

๔.๑) การพัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำและระบบชลประทาน โดยการพัฒนาแหล่งกักเก็บน้ำทั้งขนาดกลางและขนาดเล็ก น้ำบาดาลที่มีความพร้อมในการดำเนินการ ซึ่งนอกจากจะเป็นการช่วยภาคการเกษตรให้มีน้ำใช้เพียงพอต่อการเพาะปลูกแล้ว ยังเป็นการกระจายเม็ดเงินลงทุนไปในพื้นที่ต่าง ๆ และจะเป็นการช่วยเพิ่มปริมาณการกักเก็บน้ำของประเทศเพื่อรองรับในกรณีภัยแล้ง และอุทกภัยในอนาคตได้ด้วย

๔.๒) การพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งและโลจิสติกส์ โดย

- การพัฒนา/ปรับปรุงโครงข่ายคมนาคมในรูปแบบต่างๆ ให้สามารถเชื่อมโยงการเดินทางและขนส่งสินค้าจากชุมชน/ท้องถิ่นสู่ประตูการค้าหรือจุดต้นทางการเดินทางที่สำคัญของประเทศได้อย่างสะดวก ปลอดภัย และมีต้นทุนลดลง
- การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ อาทิ ศูนย์รวบรวมและกระจายสินค้า โดยให้ความสำคัญกับโครงการที่ช่วยสนับสนุนให้สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ของภาครัฐได้อย่างเป็นรูปธรรม

๔.๓) การพัฒนาดิจิทัลแพลตฟอร์ม ส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาครัฐและภาคเอกชนเกิดการวิจัยและพัฒนาดิจิทัลแพลตฟอร์มภายในประเทศในลักษณะบูรณาการ ทั้งในส่วนของการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต การประกอบอาชีพของประชาชนทั้งในระดับครัวเรือน วิสาหกิจชุมชน ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม รวมถึงรองรับการประกอบธุรกิจในภาคการผลิตและภาคบริการในรูปแบบใหม่ๆ ที่จะเกิดขึ้นจากการพัฒนาเทคโนโลยีการสื่อสาร 5G เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตในอนาคต ตอบสนองต่อความต้องการใช้งานของทุกภาคส่วน ครอบคลุมและทั่วถึง โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบการค้าออนไลน์ภายในประเทศที่สามารถเชื่อมโยงกับระบบโลจิสติกส์ภายในประเทศ เพื่อให้ประชาชน ผู้ประกอบการ ชุมชนหรือวิสาหกิจชุมชนสามารถใช้ประโยชน์ในการเข้าถึงผู้บริโภคได้โดยตรงและสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มจากผลผลิตของชุมชน